

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS :
külső monostoruteza 152 száma alatt.

Megjelen a lap hetenként négyszer a m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évi negyvedre 3 ft. o. d. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. d. s minden hirdetés után 30 kr bélyegzőt. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL :
Könyvnyomda, STRIN J. könyvkereskedése.

Munkfalva, július 30-kán.

(D) A kárpátok között alig hiszünk magyart, a ki magát az újabb belpolitikai helyzettel kielégítettnek érezné. Nem lehet az országban pártárvát, mely azon hiedelemmel essék a végsőiggedésbe, hogy a szó már ki van mondva, s az elég erős lesz utját állani az eseményeknek. Kibékítő és szilárd alapra épített szó csak az lehet, mely a szellemben, erőben s jogban legbiztosb helyzetű közvéleményre van építve.

Hogy a bécsi centralista párt által reánk hozott eszmék minő viszhangra találjanak a magyar birodalomban, arra bőv tanulságul szolgál az irodalom october 20-dika óta, és a legutóbbi országgyűlési szónoklatok.

Világos, hogy ha a magyar nemzet megnyugását csak abban keresné: „mennyi részben tétetik elég történelmi jogainak, mennyiben respectáltatik ott, a hol leginkább kellene azon nemzet tekintélye, mely e hajdon kóbor népek Európát folyvást háborúgó tanyájára egy alkotmányos szép hazát, egy a civilisatioval folyvást haladott keresztény országot alkotott; mennyiben ismertetik el tulajdonossága ezen királysághoz, mely az ő nevében nevezetett, vérével kereszteltetett, és vérén s talentumán fog nemcsak most, de évszázadok múlva mindannyiszor feliffadni? világos, hogy ha megnyugvásunkat csak az ily kérdésekre már látva látható feleletekben keresnők, tán egy magyar sem volna, a ki most magát megnyudtnak érezné.

De mi a megnyugvást nem a perczek politikájában keressük, s nem háborít az, ha kívülről esőrgő sapkát akarnak fejünkre dobálni, s belülről ebekkel marcangolgatni; egyet nem tévesztünk el: a magyar királyság fogalmához való ragaszkodásunkat, mely fogalom nálunk és alkotmányunknak egy főszemélyben való megszemélyesítése, s mely fogalom koronás virágjának ki kell tisztulni, midőn vagy kezünk kitépi vagy az idő elszárazítja azon gyomokat, melyek e fogalmat az igazság napja elől elárnyékolják.

Egy magyar királyság létezik, s annak meg vannak törvényei, melyek alkotók és körvonalozták annak hatalmát s kötelességeit. E törvényt nemzünk jól érti, ő hozta azt, s csak ő is magyarázhatja azt. E törvények írták körül a hazának a király iránti valamint önmaga iránti tartozásait. Ha feladjuk törvényeinket, feladjuk magát az apostoli királyságot, s megsértjük a koronát, melyre atyáink esküdtek s magunk is esküvünk. Ellenben ragaszkodva történelmi jogunkhoz s nevünk kivívott becsületét, ha kell vértünk árán is védve, jövőnk biztos, mert azon jog, mely e hazát ezer évig fenntartá, fenn fogja tartani a másik ezer évig is.

Nem akarjuk kicsinyelni ellenségeinket, egy népnek, mely világos jogra és tiszta argumentumokra támaszkodik, leggyötrőbb ellenségei azok, kik sorát illetéktelenül veszik kezükbe, és éppen ezért nem capacitalhatók, nem értik az argumentumokat. A bajvívó örömeztobb verekszik olyannal, a ki gyakorlott a vívásban, mint olyannal, a ki szabálytalanul hadonáz, ha nem halálra megy a párbaj az elsővel hiheti életben maradását, az utóbbival éppen nem lehet biztos a felől. Az eszes ember érti az alapos elenokot, és enged; az esztelen vagy rossz akaratu csak nagyobb dühbe jön s annál inkább vitatja igazát, mennél inkább nincs igaza.

Igy megy az nagyban is, mert a világ nagy színpadán igen gyakran szerepelnek kised emberek. Azok vitték már ezerszer válságba a trónokat; rossz tanácsadók buktattak meg több királyi házat; de a nemzet mindig csak saját egyenlensége miatt vészett el. Bizony fondom a trónok végsorsa volt már a miniszterek felfogásához kötve, de a nemzetek végsorsa sohasem.

Mi magyarok azon szerencsés állásban vagyunk, hogy a nemzet önmagában nem hasonlott meg; hogy ellenségei rajta kívül vannak, kiknek csak anyai késleltető hatása van reánk, hogy politikai életfánk koronáját saját kitéjükbe egy időre áthúzták, hogy gyümölcséből a mit lehet kizsákmányolhassanak; de e fa már ki nőtte magát, ez már szijas, ez meg

nem fog hajolni, de előbb-utóbb innen rántja a kerten egy magát mint koronáját, s annak minden lombjait. Nem lehet innen soha kitenni ezt, s amoda átültetni; jól megszijasodott már, ezer éves jó öreg fa az.

Egy egy ágát lehasíthatnák róla, letéphetik Horvátországot, elszakíthatnák Erdélyből egyes népeket; de végre is vagy visszafórának azok, vagy leszakadva méltó sorsukat érik el ott, a hol nincs többé gyökerek. Ők el fognak akkor száradni, de a jó öreg fa megmarad.

Megvalljuk, hogy ha bár érezzük azt, hogy igen kellemetlen napok következhetnek reánk, mi nem féljük Magyarországot. A végtet könyvében biztos jövő van írva élénk; csak ne sarkantyuzzuk a végzetet.

Két nagy elem van körülünk: a szláv és német, e két nagy elem közt határvonalat a kettőnek érintkezése nem alkothat, közből egy erőteljesebb idegen elem kell semleges térül.

A szláv elem és görög ritus sebesen nőtte ki magát, a german elemnek szintugy ki kell nőnie, hogy amazok elnyeléssel ne fenyegezzék Európát, a két nagy hatalom közt egy semleges királyság fog kelleni, és ez csak Magyarország lehet.

Egykor a szláv és német élethalálharczot fog vívni s a kettő közt nem állhat fenn diplomatiái sikerrel oly hatalom, mely a kettőből van összekeveredve.

E felfogásban van kezessége Magyarország jövőének, a mely jövőt örönk előleges elforgácsolásával eljátszanunk nem észszerű. A mint volt most olasz kérdés Ausztria miatt, lesz majd német kérdés Oroszország és kelet miatt, s akkor fogja megérzeni a világ, mit ér a magyar? És ezen kérdések annál gyorsabban fognak kifejlenni és lejárni, minél méltánytalanabban bánnak most velünk, mert e kérdést csak egy erős Ausztria késleltetheti, vagy tán teheti szükségfeletté, Ausztria pedig soha sem lesz erős Magyarország nélkül, Magyarország pedig csak alkotmánya teljes visszaállítása által lehet hű segéde Ausztriának azon európai feladat megoldásában, mely reá vár úgy, ha Magyarországot kibékítheti, ellenesetben pedig mint Olasz- és Németország előőrsére várni fog Magyarországra.

A napi politikában várhatunk csüggesztő jelent, de a magasabb politikai légkörben bizvást beláthatjuk kecsesgető jövőnket. És nekünk e jövőért nem kell vért vesztegetnünk, csak tünni, várni, egyetérteni tudjunk. Ha elleneink meg akarnak minket ölni, legyünk tetszhalottak, de pezsegetjen tétlenségünk mögött a fiatal vér, mire szükség lesz a tettek napjaiban.

Ausztria diplomatáinak meg kell küzdeniök az olasz, a német egységi és a keleti kérdéssel; nekünk csak alkotmányunk mellett kell szilárdon állanunk egyedül az osztrák diplomaták ellen, kikre e hármias megpróbáltatás alatt csak vést hozhat azon politikájuk, mely őket a mi alkotmányos szabadságunk megnyirbálására ösztönzi. Így a mi állásunk végeredményében biztosabb, mint az övék s mindig jobb annak, a ki utóljára nevet. Mi őszintén akarunk egyetérteni, de őstörvényeinkhez hívek maradjunk, e törvényeket birta a magyar s Ausztriának nem lehetett panaszra reánk nehéz napjaiban. Ha szabadságunkat nyirbálják, azon talizmánt veszítik el, mely soha sem esalta meg őket.

Akármi jön reánk egy ideig, nem lesz az rosszabb, mint a mit tíz évig megtörhetlenül elhordoztunk. Tünni fognak, de egyszersmind végig éreztetjük azt, hogy egy nemzet lehet üldözöinek időszakai vértanuja, de eszköze nem.

Egy oly Ausztriának, mely saját céljaiért a töle független Magyarország ősi szabadságát akarja elszakmányolni, a magyar nemzet nagyon sok akadályt gördíthet utjában azon nehéz napok alatt, melyek úgy az olasz mint a keleti és a német, egymásután következő kérdések miatt reá várnak.

Talán ha az osztrák diplomaták a jövőbe nem néztek, s a magyarokat még ekkorig megismerni nem tudták, nem voltak egyebek mint a perczek politikusai, s csak maga az örvény szélén veendik észre, hova vitte csillagatlan utjuk.

Mi nyugodott lélekkel, és bátran nézünk a jövő elébe. A nemzetből egy egész generatióra nézve elveszhet az egyéni nyugalom és boldogság, midőn szenvedései felett viraszt azon hit, hogy a haza dicősége, boldogsága, csak is az idő kérdése.

Külföldi lapok a magyar ügyről.

A „Constitutionnel” előre bocsátván, hogy, mint Bécsből értesítik, a pesti országgyűlés határozott ellenzéket képez a leirattal, egyszersmind írja, hogy kételkednek Bécsben, mintha előbb utóbb nyílt, erőszakos ellenállássá válnék ez ellenzék.

Különben, ugymond, döntő a phasis, melybe a magyar kérdés jutott. Egy felkelő mindent elronthatna. A magyarok 1859. óta, azaz mióta a magyar kérdés sikerrel vétetett föl, eléggé meggyőződhetek, hogy a politikai bódítások sokkal biztosabban haladnak a representálások terén, mint a lázadás torlaszai mögött. Tekintsenek vissza az 1859. szeptember 1-sei protestans patenstől a pesti országgyűlésig, s látni fogják, mennyi engedményre kellett ráállania az ausztriai kormányoknak. Igaz, hogy mindez hiányos diadal, de csupán a békésen nyilatkozó közvélemény segedelmével vitták ki. Minden, még a többségtől netán kárhóztatandó erőszakos fellépés elronthatná, a mit a jog iránti tisztelet nagy kinnal fölépített.

Igaz, hogy Bécsben folyvást azt állítják, hogy Magyarország kívánságai össze nem férnek az új osztrák alkotmánnyal. De sokkal inkább állítják ezt, ha a magyarok a feladat megoldását a kölcsönös kötelek erőszakos felbontásában keresnek. Ha megtartják a folyamatban levő közdelem tisztán parlamentaris jellemét, a problema a maga minden pontjaival épségben marad, s a megoldást, melyet ma Bécsben nem találnak, megtalálhatják holnap, kölcsönös csekély engedmények útján. — A bécsi lapok egyébiránt nem beszélnek többé az országgyűlés fölösztatásáról. Ennek tervével fölhangytak-e, vagy pedig vannak-e oly ellenzői, kik kivételőségére nézve kétségeket támasztottak? Inkább hiszünk az első. A birodalmi tanácsba a magyarok részéről való képviselők küldésére nézve az ellenállást egyelőre igaz, csak a fölösztatással győzhetik le Bécsben. De az ily erőszakos rendszabály korántsem éri el célját. A jelen krízis okvetlenül továbbra nyulnak a fölösztatott országgyűlés új-raválasztása által, s a nép ezen új óvatstétele az ausztriai kormányra nézve igen komoly vereség fogna lenni. Ezen események szemléljője nem érezhet annyira minden útjába gördülő akadályokat, mint a bécsi cabinet. Tudjuk, hogy a nem érdeklettek tanácsa gyenge viszhangra talál Bécsben. De Európa ép úgy figyelmeztetheti Ausztriát mint Magyarországot, hogy az osztrák-magyar kérdés az elvek kérdésének határai közt tartva, sokkal könnyebben megoldható, mintha a kettő közül valamelyik egyszerre az anyagi erő terére állana.

A „Nord” két cikket közöl mutatónyúl Ludvig János számított hazánkba „Ausztria és a magyar országgyűlés” (L' Autriche et la Diete de Hongrie) czimű riportából. E cikkek elseje többek között így szól: „A nemzet lemondott választási jogáról a dynastia női ágából származó három ág javára; a Habsburg ház azonban kötelez magát, hogy mint az 1790. országgyűlés aug. 5-én II. Leopoldnak kinyilatkoztatá: „excepto electionis regum jure, cuncta alia antea previgentia nationis jura, salva in usaque conserventur.” Tehát a törvény világosan kiköté, hogy a nemzetnek a választási jogon kívül, melyről lemondott, többi azelőtt érvényes jogai sértetlenül megtartassanak. Azonban ha a szerződek nem is szólnának ily világosan, a gyakorlati élet elég tisztán megmutatta, hogy a realis unio csak szélből kapott állítás.

„Ugyanis Magyarország törvényhozása mindig elkülönült volt Ausztriától, egyszersmind kormányá is. Ausztria törvényei a magyart nem kötelezték a birodalom határain belül, azonban a magyarok, ha Ausztriában laktak is, a magyar törvény kötelezettsége alatt álltak örökösödési és birtoki ügyekben is, s nem szűnt meg magyar minőségük, még ha véletlenül Ausztriában születtek is. Ellenben az osztrák törvény és a császár patensei ép úgy nem kötelezték senkit Magyarországon, mint a chinai császárei. Magyarország épugy határosítva volt Ausztria mind Törökország felől, vámkorlát választotta el egymástól, s a vámjövdelem a magyar kincstárba folyt, mely az osztráktól közigazgatásilag elkülönözve állt. — A magyarok nem birtak polgárjoggal Ausztriában s az osztrák nemes nem lehetett magyar polgár, ha az országgyűlés indigenatussal meg nem ajándékozta. Magyarország közigazgatása alkotmányos volt, Ausztria abszolút rendszer szerint kormányoztatott. Ausztria törvényzekei a császár abszolút hatalmától fügtek, itt független ítélőszékek által kiszolgáltatott törvények szerint folyt a törvénykezés. Magyarországon mit sem tudott az utlevelekről, octroyált örökösödési jogról, bélyegről sat., melyek Ausztriában gyakorlatban álltak. Ausztriában a császár czimere a kétfejtű sas, Magyarországon az ország czimere „insignia regni” volt uralkodó. Ausztriában az uralkodó elsőszülötte minden feltét nélkül születésénél fogva uralkodó lesz, Magyarország pedig: az 1723-diki 2-dik t. cz. szerint, ha az ország független,

ségét aláírja s arra megegyeznek, csak úgy teszi fejére Sz. István koronáját az örökösöknek.

Midőn Skotország 1707-ben Angliával egyesült, sem Skotország nem vette magára Angliának, sem ez annak nevét, hanem együtt teszik Nagy-Britanniát. — Midőn Magyarország a női ágra is kiterjeszté az örökösödést, kikötötte, hogy Magyarország, Magyarországnak marad. Midőn Skotország s később 1800-ban Írland is Angliával egyesültek, elfogadák az angol parlamenti közösséget, a kormány, a törvények és a terület egységét: ez realis unio; Magyarországon ellenkezőleg történt, tehát személyes unio.

Aztán miként és tulajdonképp kivel szerződhetett volna a realis unio iránt Magyarország? Alsó- vagy Felső-Ausztriával, Cseh-, Morvaországgal vagy Stíriával? Hisz ezek egyike sem volt sui juris, miként lehetett volna tehát azzal szerződnie, kinek sem hatalma, sem tekintélye, sem akarata nincs?

Nem hozám vala fel az éveket — véli továbbá a derék író — nehogy élesnek tartassam, azonban mivel a kormány az 1804-ki manifestumra hivatkozik, szükségképp szólnom kellene rólok. Egyébiránt éppen ezen manifestumban nyilatkoztatja ki Ferencz császárt, hogy mivel a rajnai szövetség miatt a német császári címről le kelle mondania, osztrák császári címet vesz ugyan fel, de e miatt viszonya Magyarországhoz mit sem változik. Az 1804-dik év aug. 17-kén kelt manifestum, melyben erre hivatkozik, az 1807-ki országgyűlésen vita alá kerülve, nov. 10. elhatározott: A császári cím, melyet ő felsége háza méltósága végett felvett, a királyság és ő felsége közti viszonyon mit sem változtatott s nem is változtathatott, tehát a királyság jogaira semmi befolyással nem lehet.

A második cikkek, a jeles rópirat XVIII. cikkek, Magyarországnak unioját Erdélylyel a legrégibb időre vive vissza, történelmi adatokkal bizonyítja mikép a két ország egy test volt. Midőn I. Ferdinánd 1552-ben Erdélyt visszacszerzéséről jelentést tesz a magyar országgyűlésen, azt mondja, hogy: „totum regnum ad unionem redegerit.” A Rudolf és Báthori Zsigmond közt kötött békeszerződés szerint Erdélynek mint „verum et inseparabile membrum”-nak Magyarországhoz előbb-utóbb vissza kell kebelzetnie, s midőn a szerződést Rudolf az országgyűlés elé terjeszté, arra kérte a rendeket, hogy egyezzenek belé: „Postulatque sua majestas, ut status et ordines regni iisdem articulis assentire velint.” I. Leopold az egységet elismeri, midőn Erdélyt mint: „antiquissimum regni membrum, olim per injuriam temporum ab eodem avulsum” átvesszi, s Mária Teréz pedig 1741-ben biztosítja is az országot Erdély bekebelezéséről: „Quod Transylvaniam veluti ad S. Regni coronam pertinentem, tam eadem quam successoribus sui, qua reges Hungariae possidebunt et gubernabunt.” Az egyesülést azonban a két testvér-ország maga is ohajtá, s midőn 1790-ben az egyesülést biztosító királyi eskü dacára Erdély követelt a magyar országgyűlésre meg nem hívta, a magyar megyék meghívták azokat, s a székegyek, szászok és magyarok követői csakugyan meg is jelentek. — Az 1792-ki 11. t. cz. bizottmányt nevezett ki az egyesülés terve kidolgozására. — Mig végre 1848-ban az uniót a magyarországi országgyűlés egyhangulag elfogadta. A király mindkét törvényt szentesíté s a magyar minisztérium teljesedésbe vette. Mi szakította szét e politikai és területi uniót? Két orosz intervenció.

És ma az osztrák kormány a szerződések és fennidézett törvények, a történelem és királyi szavak ellenére a világnak azt hirdeti, hogy ezen uniói forradalmi szakadás hozta létre.

Szász nemzeti gyűlés.

A július 27-diki ülésben a szász székek és vidékekbeli hivatalok személyzete és ezek fizetéséről munkálát volt napi renden. A 23 és 24-diki ülésről vitt jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után, előadó Wagner megjegyzi, hogy a 25-diki titkos ülésben tárgyalat kérdéshez, azon helyiségek kiürítését illetőleg, a hol az országos főtörvényszéktől átvett s a szász nemzeti gyűlést illető hivatalos irományok, a könyvtár, s egyéb eszközök vannak, még egyetmást meg kell említnie. Ugyanis a szász nemzeti gyűlés akkor azon határozatot hozta volt, hogy valamaddig a m. kincstár vagy főkörmányszék helyiséget nem szolgáltat, mindaddig az irományok maradjanak a mostani helyiségben. De az országos pénzügyigazgatóság most e helyiségek rögtöni kiürítését sürgeti. Miután a szálláskérdés hosszasan tárgyalatott, Löw és Wagner felhatalmaztattak az e tárgyban szükséges intézkedések megtételére.

Ezután áttértek a napi tárgyra. Referens jelenti, hogy három változtatási indítvány adatott be a bizottmányhoz u. m. Dr. Guist, Gull és Stebrigertől.

Miután kétség támadott aziránt: vajjon és mely pontjai ez indítványoknak lennének általános természetűek, Dr. Guist kifejti, hogy a tárgyalás alatt lévő kérdés három főrésze oszlik. Ugyanis arról van szó, hogy 1. az újonnan szervezett hivatalok személyzete meghatározassék. 2. hogy a hivatalnokok fizetésaránya megállapíttassék. 3. tanácskozás és végzés az indítványokat kísérő tudósítás felett.

Gull. Miután elhatároztuk a fizeteskérdést megoldani, ki kell jelölünk álláspontunkat. Már volt ugyan alkalmunk kinyilatkoztatni nézetünket, főleg a kilátásban lévő osztrák államjog újjaalakulása és a miénk felett. De amaz alkalmat nem használtuk fel egészen, s olyformával, hogy semmi kétséget ne hagyjunk fenn aziránt: mit tartunk a most fejlődő dolgok felett. Akkor némely hazai körökben felmerült bizonyos újabbkori események, s Ausztria nagy kérdésének bizonytalan volta következtében volt okunk, nézeteink kinyilatkoztatásával tartozkodónak lennünk. De ez tovább nem megy. Az aggodalmas pontot többé nem kerülgethetjük; mert onnan kell vennünk azt, a mire szükségünk van. Bátor vagyunk tehát e téren egy kissé körüljárni. Teszem pedig ezt azért, mivel kötelességünknek tartom azon sulyt, a melyet Ausztria sorsának serpenyőjébe vethetünk, bármily csekély legyen is az, mint az egészhez tartozót oda nyújtani. Ennélfogva legelőször is állítom, hogy ránk nézve a kiindulási pont e tárgynál is az 1860

október 20-diki diploma és ezzel összefüggésben álló későbbi rendeletek. Tudom ugyan, hogy némelyek ezen vallomástól vissza fognak lökenni — de, ugyhiszem, ok nélkül. Való, hogy a diploma és annak alkalmazásai Erdély alkotmányát, s különösen a szász nemzet alkotmányát is lényegesen megcsorbitják, midőn azok legfontosabb államjogi kérdéseket az öszbirodalom határozatának tartják fenn, s a nem alkotmányos uton behozott mostani adóztatási rendszert továbbra is meghagyják, másfelől a régebbi alaki és anyagi jog, s közigazgatás visszaállítása helyett ismét nem alkotmányos uton hozott törvényeket szab ki. De bármennyire ohajtottam volna is, hogy ezen kérdések teljesen alkotmányos uton rendezessenek, még sem tartozkodom magamat a diploma álláspontjára helyezni. Én ugyanis az általános államjogot illetőleg azon meggyőződésben vagyok, hogy az országok, a melyekből Ausztria századok folytan alakult, egy-máshoz tartoznak, s hogy a népek is, melyek azokat lakják, eredetük és szokásaikra nézve bármily különbözők legyenek is, kapcsolatban (vereint) kell hogy maradjanak. Tudom, hogy itt érzékeny pontot érintek, a melyet nem annyira maga a tárgy, mint inkább azon érdek tesz kényessé, melylyel az egyes nemzetiségek e kérdés megoldását várják, azonban ugy hiszem, jobb az ilyen pontokat a maguk meztelenségében szemügyre venni, mint azokat vizsgálatalanul hagyva kikerülni. Ez okból nem tartózkodom kimondani, hogy nézetem szerint mindazok tévednek, a kik azt hiszik, hogy Ausztria bármely része magában önálló államot képezhetne. (Folytatjuk.)

Tasnád, júl. 26. A ki e vidék népének életével korábbi időkől ismeretes, megtövedve tapasztalta, hogy a közelebbi 12 évi lidérez-nomlás alatt megszűnt mezeinken és szőlő-hegyeinken a korábbi pezsgő élet, nem hangzottak azon méla búss magyar dalok; a természet ölen élő mezei munkások, némán végzik munkájukat; és e néma csend ugy fáj a szemlélő magyarnak. És most midőn kilépsz a mezőre, mindenfelől cseng a dal, az élet vidor nép ajkain; honnan e változás? Mintha két év tizeddel ifjádne meg az ember, ezek hallatára. És e változás a nép kedélyében oly önkénytelen, hogy okát ha kérdenők, nem tudna rá felelni; pedig nem egyéb az, mint a régi jó magyar szabadságnak egy visszaszállt sugára. Mily különbség van egy szabad intézményeket élvező, és egy elnyomott szolgánép élet-nyilvánulása közt! A szabad nép tudja választójait méltán nyolhi és azt tettekben mutatja meg valamint az elnyomására czélzó eljárásait a hazafiatlan is tettekben kárhoztatja.

Hallott a nyájas olvasó már macskazenét éjnek idején, dismonicus hangszerekeni virnyikolást? s gondolta mit érezhetett akkor az így megüstelt egyéniség? volt e tanuja egy fátylaszenének, nemde nem dagadt-e kebele a látványok, mindezeket egy szabad nemzet fíjai tehetik! Ily fátylaszenével tiszteltetelt meggyéknék két szabadság mártíryja, s jelenleg e megye két képviselője Décsy László és László Imre, az elsőnek jun. 26-án neve napján, Ér-Körös helységében lakó családja így lepetett meg Érmellék-küti honért lelkesült fíjai által. A második, Szakácsiban levő lakában tiszteltetelt meg mint Tasnád vidékének képviselője, kinek e vál. kerület bizalmi nyilatkozványát adta által. F. hó 10-kén, városunk lelkes polgárai s vidékünk értelmesei által. — Így tiszteli a szabad nép szabadon választott főbjeit, hátha még igazán szabad volna e nép!

Az aratás javában foly, általán jó termés volt, egy kereset a próba nyomtatásuk után itélve legalább egy köblöt ad, a tengeri is igen jól mutatkozik, széna természetű is meglehetősen, ugy szinte szőlő-hegyeink is középtermésre mutatnak, jég a Pele, Szarvadi, Pééri és szomszéd szalacsi, ottományi, tarcsai határokon tett tetemesb károkat. Gyümölcsünk, majd sammi sincs.

Az új búzáknak köble, piacunkon 8 ft. Kétszeres 6 ft. Árpa 3 ft. Tengeri 6, 4 ft. 80 kr. v. ért.

A szomszéd Szatmármegyében erősen gyujtogatnak, a nép az ott harcosló katonaságot tartja e szörnyű bűn okozójának, az a hír kering, hogy egy agyon tűtve talált katonaruhában levő egyénél — Szatmár környékén, igen sok kanadézot fedeztek fel, e hirt a szatmáriaktól hallottuk, melyet alig bízhatunk. Megyénket még nem látogattak meg az Istennek 11-dik csapásával, a harcos-szedő zsoldosokkal, kérjük Istentünkét fordítsa is el ez ostorát szegény hazánkról. r. l.

Két curiosum a „Sürgöny”-ból.

A Sürgöny bécsi levelezőjének egy centralista ismerőse következőleg adta elő a magyar kormányférfiak bukásiának okát: „Midőn a magyar feliratra adandó válasz volt sürgönyben s Vay egy mint Széchen, a lehető legengedékenyebb fogalmazatokon dolgoztak, akkor azon kormányférfiak, kiket i, „német miniszterek”-nek hívtok, kéz alatt két fontos tárgyról tudakozódtak azon pesti férfiaknál, kik a magyar közvéleményt vezérlik. E tárgyak egyike az vala, hogy miként vélekednek az államadósságról? És a válasz ez volt: Mi az államadósságnak csak azon részét ismerjük, mely 1848-ban már megvolt; a mi azon túl lett, bennünket nem illehet. Hogy tehát e részben egyezkedhessünk, mindennek előtt szükséges, hogy kimondjuk az állam-bankrotot. Ha ez megtörtént, az államhitelekkel megkisértjük a Vergleichsverfahren nagyban, s majd csak ha felére megcsökkentettük az államadósságot, akkor fogjuk az illető részt elfogadni s elismerni. A másik kérdés — folytatja a centralista — az vala, hogy a pesti nagybatalmaságok a földterhelmentesítési kötelevényekről miként vélekednek? s azt válaszolták, miszerint ezen kötelevényeket csak a börze-érték szerint fogadhatják el. Ez utóbbi — jegyzé meg a szóló — természetesen még nagyobb igaztalanságot foglal magában, mint az előbb említett válasz, mert arról, hogy a földterhelmentesítvények oly rossz lábon állnak a börzén, mi nem tehetünk semmit, de tehetnek igenis a magyarok, mert azon perczben, melyben a magyar kérdés meg lesz oldva, a földterhelmentesítvények alapára fogunk jutni. Ezen válaszok egyébiránt itt Bécsben eldöntötték a dolgot s a magyar miniszterek minden erőlködés s bölcsesége sikertelenül vált, mert ilyen magas árt a magyar

kibékülésért nem fizethetünk. Ha már meg kell bukunk, akkor legalább ugy bukunk, mint nekünk tetszik. Nagy Friderik mondá, hogy minden embernek joga van a maga facon-já szerint boldogulni, mi a magunk facon-já szerint bukni is akarunk. Ezen válaszok óta ugy tekintik itt az államot, mint halálos beteget, azaz mint olyant, a kin csak heroicus gyógyyszer segíthet még. Ez a helyzet titka és magyarázata.

Levelező ezen historiában ismét azon szél-magok egyikeként tekint, melyet Bécsben bizonyos kezek oly szorgalmasan hintenek, hogy a viharban lehető legjobb kikeljen. Szerinte azon politika rejlik a dologban, hogy a Lajthántul népekkel elbátessék, miszerint nekünk főzölünk, őket anyagiilag tönkre juttatni s ennél fogva mindent meg kell tennünk, hogy a mi gögünket zabolázzák s cseleinket meghusztítsák, melyeket elleuük forralunk. Levelező reméli, hogy országgyűlésünk válassza fog e részben, ha nem is a kormány, de a népek kedvéért valami megnyugtatót mondani.

Ugyanazon tudósításnak egy másik figyelemébreztető pontja szerint a centralista táborban igen közelenk hiszik a napot, melyen a bir. tanács tudójének egész hatalmával bele fog szólhatni a magyar kérdésbe. Történnek is ezen ünneplés napra roppant előkészületek, s mint hallik a csatában Pillersdorf ur fogja vinni a főszerepet, ki csodás fedezéseket akar tenni 1848-ki miniszterségéből. Mint tudva van, Pillersdorf ur dolgozta ki akkoriban az első alkotmányt a Lajthán inneni tartományok számára. Ez okmányt, ugy beszélük itt centralista-körökben, Pillersdorf ur, kibirdetése előtt néhány nappal, elküldötte István főherczegnek, Magyarország akkori nádorának, s ő felsége egy levélben válaszolt, melynek tartalma ez legyen: Önnek becses küldeményét megkaptam, midőn éppen a (magyar) minisztériummal tanácskozom; azonnal bemutatam az uraknak önnek derék művét és ezen kormányférfiak legdecibbiké, legbőlcsebbik (név) megvonta figyelmét a tanácskozásának bár fontos tárgyaitól, hogy az okmányt elolvashassa, s midőn véleményét kérdem, azt válaszolta: „Ilyen alkotmányt Magyarország is kész leend saját alkotmányát felcserelni.”

A főherczeg-nádornak ezen levele — ezt állítják legalább a centralisták — Pillersdorf ur birtokában van, és más hasonnemű okmányokkal együtt fel akarja olvasni, ha a bir. tanács alsó-háza a magyar ügyet tárgyalni fogja.

Az országos központi bizottmány programja

a londoni világ-kiállítására ügyében.

(Eolytatása.)

IV. S z a k a s z.

37. oszt. Építészet.
38. oszt. Olajfestmények, vízfestmények (Aquarelle) és rajzok.
39. oszt. Szobrászművek, minták, érmek és kővésmények.
40. oszt. Edzmények (Radirungen) és rézmetszvények.
- VI. J u t a l m a k érmekben: az I. II. és III. szakaszbeli kiállítóknak fognak adatni.
- VII. Az I. II. és III. szakaszbeli tárgyakra az árakat ki lehet függeszteni.
- VIII. Angol királynő Ő Felsége biztosai készséggel elfogadjandják mindazon tárgyakat, melyek 1862. február 12-től (szerdától) ugyanazon évi mártius 31-dikéig (előfőig) beküldetnek.
- IX. Nagy terjedelmű és súlyú tárgyakat, melyeknek felállításra tetemes munkával jár, mártius 1-je előtt kell beküldeni. Azon gyárosok pedig, kik gépeket vagy más olynemű tárgyakat kívánnak kiállítani, melyeknek alapzatot vagy más effélé előkészületet szükség alkotni, kell hogy helyért folyamodó kérvényeikhez erre vonatkozó nyilatkozatot csatoljanak.

X. Az illendően összeállítható tárgyakat kiállítóik saját módjuk s nyók szerint összeállíthatják, s elhelyeztetik, főltéve természetesen, hogy ezen elrendezés összefér az általános megállapított kiállítási tervvel és más kiállítóknak hátrányára nincs.

XI. Ha valaki a termelés miképeni eszközölését akarja bemutatni, ez esetben megengedtetik a működéshez s annak értelméhez megváltatót, habár különösen eszközök kellő számmal kiállításra együtt; de ezen tárgyaknak a valóban megkívántató számot nem szabad túlhaladni.

XII. A kiállítók felhivatnak, hogy küldeményeiket az épület azon részében adják át, a mely ki fog számukra jeöltetni, a szállítási, fuvar, hordár-bérekkel, s egyéb azokat terhelő költségekkel együtt.

XIII. Az épületben kijelölt helyeken fognak a teher-szállító szekerek lerakodni, a hol a küldeményeket az angol bizottmány hivatalnokai fogják átvenni.

XIV. Mihelyt a kiállítók helyetteseik vagy ügynökeik értesítették az angol bizottmány által a felől, hogy beküldött ezikkeik az épületben be vannak téve, ok azonnal tartoznak küldeményeiket maguk kipakolni, összeállítani és beosztani.

XV. A ládák és egyéb göngy-eszközök azonnal eltávolítandók a kiállítási épületből — a kiállítókat vagy megbízottjaik költségén, mihegyt megvizsgáltattak s az angol bizottmány gondjára bízva átadattak az illető küldemények. — Ha a tudósítás utáni három nap alatt el nem hordatják ládáikat az illető kiállítók, a bizottmány intézkedik irántok, s az árakból netán beküldött jövedelmet a kiállítási alapoz csatolandja.

XVI. Angol királynő Ő Felsége biztosai nem szereznek be semminemű állványokat vagy más effélé készleteket. A kiállítóknak meg van engedve — az általános megállapított szabályoknak kellő figyelemben tartása mellett — saját izlésök szerint beszerezni s alkalmazni bármimemű állványokat, emelvényeket, üveges kereteket, sátrakat, vagy más effélé készleteket, melyek által kiállítványokat szembeállításra vélik tehetni.

XVII. A kiállítók vagy képviselőik szerezzenek könyvnyi ideiglenes takarókat (p. o. olajos calicót), hogy áruiikat a portól megvédjék; gépeknél és aczéluiknál pedig elővigyázatot tanusítsanak a megrozadásodás ellen.

XVIII. A kiállító dolga, hogy saját árukat biztosítsák, ha biztosítani kívánják.

Teljes elővigyázat lesz reá, hogy a tűznek, lopásnak s egyéb bajnak eleje vétecsék, s angol királynő Ő Felsege biztosai minden tőlük kitelhető segítséget nyújtanak, hogy akár a tolvajlással, akár a kiállított tárgyak megsértésével vádolt egyének törvényesen tiltóztatessék s megbüntettesek, de semmi felelősséget nem vállal el a bizottmány tűz, lopás vagy más uton történt kárárt.

XIX. A kiállító segédek alkalmazhatnak (férfit vagy nőt), hogy kiállított cikkeiket rendben tartsák vagy a látogatóknak megmagyarázzák, mihielyt erre az angol bizottmánytól írásbeli engedélyt nyertek. E segédeknek azonban meg van tiltva, hogy főnökeik árui megvásárlására látogatókat hívjanak meg.

XX. Az épületben elhelyezett tárgyakat az angol bizottmány írásbeli engedéllyel nélkül abból eltávolítani nem szabad.

XXI. A gépek mozgásba hozásához a mozditó erő, gőz (ha egy hüvelykre 30 fontot meg nem halad) és víznyomás alkalmazásáról a bizottmány fog gondoskodni.

XXII. Azoknak, kik gépeiket vagy azok részeit működtetve akarják kiállítani, meg lesz engedve, a mennyire lehetséges, hogy ezt saját felügyeletük mellett, saját embereik által eszközölhessék.

XXIII. A helynyerés végett beadandó kérvény rovatazata következő:

- 1) A kiállító családi és kereszt neve vagy czége.
- 2) Üzlete.

- 3) Címe { ország, város, ház, } neve
szám

- 4) A cikk megjelölése minőség és szám szerint.
- 5) Az osztálysám, melyben árni kiállítandók.

Tér fogat.

- 6) A kiállítandó tárgyaknak, illetőleg a szükséges szkevényeknek valószínű térfogata.

Hossza — láb
Szélessége —
Magassága —
Faltér fogat
Magassága láb
Szélessége —

- 7) A kiállítandó tárgy eladási ára.

XXIV. Angol királynő Ő Felsege biztosai azt tekintendik központi hatóságnak, melyet az illető ország kormánya ilyenek jelölend ki, s csak ezen, központi hatóságok útján érintkeznek a kiállítókkal.

XXV. Semmi néven nevezendő külföldi gyári czikk ki nem állítható, bárki birtokában vagy bárhol legyen, ha azon ország központi hatóságának, melynek terméke, engedését meg nem nyerte. Az angol biztosok minden ily központi hatósággal tudatni fogják a termékenységet, mely azon ország termékeinek, melyben működik, átengedhető, s a további feltételeket és szabályzatokat is közölni fogják, melyek a cikkek elfogadását illetőleg, időről időre hozatnak. Minden ily központi hatóság által küldött tárgy elfogadatiik, feltéve, hogy nagyobb térfogatot nem igénylenek, mint az, mely azon országnak, honnét a cikkek beérkeznek, adatott, s az általános feltételekkel és korlátozásokkal nem ellenkeznek. Minden ország központi hatósága maga ítéli meg a kiállításra küldendő különféle cikkek jelenségét, hogy a beküldendő tárgyak olyanok legyenek, hogy az illető ország iparát méltón képviseljék.

XXVI. Minden külső ország részére külön tér jelöltetik ki, melyen azon ország biztosai a rájuk bízott tárgyakat úgy rendezhetik a mint legjobbnak tartják azon feltét alatt, hogy minden gép az épületnek e czélra kijelölt részében, egy szinten a képek a szép művészeteknek szánt csarnokok illető részében állítsanak ki, azon általános szabályok megtartása mellett, melyeket a biztosok mihez tartás végett kibocsátani fognak.

XXVII. Az angol kormány által kötött egyezmény folytán minden külföldi és gyarmati árui, mely a kiadandó szabályok értelmében küldetnek és címeztek, bejöhethet az országba és megengedtetik, hogy előleges felbontás és jövedékfizetés nélkül a kiállítási épületbe szállíthatassék; minden oly kiállítási tárgy azonban, mely kiállítás-befejeztével nem vitetik ismét ki, a rendes vámot megfizeti. (Vége követ.)

KÜLÖNFÉLEK.

— A nagy casino mult szerdán tartott közgyűlésében a szabály szerint kilépett választmányi tagok helyébe titkos szavazás útján választott új tagok lettek: idős gróf Bethlen Gábor, igató: Halmágyi Sándor, jegyző: választmányi tagok: gróf Bánffy Béla, id. gr. Bethlen János, báró Bornemisza János, Dézf. Pataki József, ifj. báró Huszár Károly, Szacsavay Zsigmond, Zeyk József.

* A „Sieb. Bote“ írja: „Mint hallik, Segesvár communitiesának a szék-tanácsot illetőleg tett választásai megérősítették. Ellenben a szerdabélyeséki hivatalnokok választására nézve az erdélyi főkörmányszék új választást rendelt volna el. Okunk van kétségbehozni, hogy ezt saját hatáskörön belül a guberniumnak joga lett volna tenni.

* Hídvégen a napokban két ember halt bele egy kútba. Egy menyőcsapás a kút gémjéről a vedret lejtetvén a kútba lesodorta. Ezt kivendő az egyik cseléd lajtorján leszállott a kútba, de gázkeféjűdés következtében odafut, s midőn ura rajtasegítendő szinten a kútba leszállt volna, hasonló szomorú sorban részesült, sőt egy harmadik is, a ki a két elst megmenetési akarát, csak nagy bajjal, félig holt állapotban hozatott ki a kútból.

* Velle J. igen jeles bűvész a mult szerdán érdekes mutatványokkal mulattatá a közönséget. A jövedelem fele a honvédségélyező egyet alapítójának gyarapítására volt szánva. A meglepő ügyesség és biztosság, melylyel tárgyait kezelé, valamint humoristikus magyarázata, melylyel hokuspokussait kísérté, általános tetszést vívtak ki.

— Gróf Teleki Sándornak Como mellől levele érkezett Pestre, melyszerint t. hazánkának egészsége már annyira javult, hogy a kertbe képes kisántikálni. Erősítésére az orvosok magyar bort rendeltek.

— „Sürgöny“ szerint a m. ndv. kancelláriánál megfűrt hivatalok közül legújabbban kettő töltetett be. Az országgyűlési általános politikai ügyek előadója Pápai helytartósági tanácsnok, Zsedényi helyébe pedig, a protestáns ügyek kezelésére Fábinyi bétszemélynök nevezettek ki.

— Abanymegye állandó bizottmánya b. Vay Miklós, gr. Széchen Antal, Szűgyényi László és Zsedényi Eduárd uraknak letett hivatalaikban tanusított magatartásukért elismerést szavazott.

— A reichsrath képviselőházában a jul. 26-diki botrányt követő nap, 27-dikén a tömegesen eltávozott nemzeti pártbeliek megjelentek ugyan az ülésben, de csak addig, míg Smolka indítványára az elnöki erőszakoskodás ellen óvást tettek. Mihelyt ennek megtörténtével a ház a bübéri törvény feletti részletes vitalkozást folytatni akarta, a nemzeti párt a gyűlékezést ismét elhagyá.

— Azon figyelemztetésre vonatkozólag, melyet Metternich herczeg tett volna Bécsbe, a magyar ügy békés kiegyenlítése tárgyában, zágrábi tudósítások megjegyzik, hogy a horvátok nagy többsége a Magyarországi unió mellett volt és hogy ezt a horvát országgyűlés ki is monddta, ha darab idő óta három francia ügynök nem működött volna mindennemű eszközökkel a közhangulat megváltoztatására, mint az eredmény tanúsítja, nem siker nélkül. Napoleonnak, mint mondják, ebben a volt a czélja, hogy az osztrák kormányt bátorítsa ellentállásában a magyarokkal szemközt, a kibékülést lehetlenné tegye, hogy így, ha a velencei kérdést szőnyegre hozzák, Ausztria otthon legyen elfoglalva.

— A Debreczenben építendő színház terve 145 ezer forint költségvetéssel el van fogadva, s az építés elvállalására aug. 10-ig esődület hirdetve.

— Csongrádon már két hónap óta foly az adóexecutio s eddigelő mégis csak a helybeli lelkesz fizetett.

— Irják, hogy Garibaldinak Ausztriából 300 font sterling értékű diszkardot küldöttek ajándékba.

— Megjelent és beküldetett hozzánk „Helység névtár“ a Királyhagón inneni rész minden községének betűrendes névtára. Összeállította Gámán Zsigmond, kiadta Demjén László. Ára 1 ft 30 kr. Ajánljuk a minden honpolgárra, de főleg tisztviselőkre s közdolgozóknak foglalkozó névze nélkülözhetlen kézi könyvet olvasóink figyelmébe.

— A „Kárpáti hírnök“ szerint a husztri eszperességből küldöttesség ment az ungvári gör. cath. püspökhöz azon kérelemmel, hogy ő mlga a ruthén nép érdekében álljon a dolgok élére s igyekezzék a ruthének következő igényeit törvény által biztosítani: 1) hogy a magyarországi oroszok is, a szerbek és románok szerint, politikai s egyházi tekintetben, külön nemzetiségül ismertessenek el; 2) hogy ők is fel legyenek jogosítva koronként nemzeti gyűléseket tartani; 3) hogy külön nemzeti színeket használhassanak; 4) hogy a püspök ur rögtön nemzeti congressust hívjon össze s az orosz nép ez által formulázandó igényeit juttassa az országgyűlés elébe. Hasonló célú mozgalmak más eszperességekben is megindultak; de Popovits Vazul püspök ő mlga nem tartja szükségesnek a jelen pillanatban újabb kérésekkel ostromolni az országgyűlést, mert a méltányos honatyák már különben is tárgyalás alá vették a nemzetiségi ügyeket.

— A koronai határvédelmi képviselők küldöttsége, mely feliratukat ő felsege elébe akarta terjesztetni, oda utasított (Bécsből), hogy ne menjen Bécsbe.

— A pesti piaczon már szőlőfűrtőket árulnak.

— Egy olaszországi magán levél után közli a „M. S.“, hogy Garibaldi jul. 23-án, a Cernobbiában betegnek fekvő gr. Teleki Sándort meglátogatta s három óráig mulatott nála.

— A „P. N.“ újabb értesítése szerint a képviselő ház csak a jövő hét elején fogja legközelebbi ülését tartani.

POLITIKAI HIREK.

— Az „Independance“ bécsi levelezője írja, hogy Bécsben megütköztek Duncome-nek az angol parlamentben julius 16-dikán tett interpellatioja felett. L. J. Russell tudta, hogy gr. Rechberg kijelenté Blomfieldnek, miszerint Pesten nem tít angol consult és pedig nem politikai indokból, hanem mivel Ausztriában elfogadott gyakorlat, csupán a tenger melléken engedni meg idegen consulságokat. Elzött néhány évvel hasonló választ kapott egy nagyhercegség, mely Prágában egy ily intézmény felállítására kért engedélyt.

— A chalonsi táborban, hol az új gyakorlati kísérleteket eddig az erre kismelt Forey divisioja kiesiben üzte, 20-dikán már megkezdődtek a nagy manevrek, melyeket a magentai herczeg személyesen vezet. Már is számos idegen van jelen, többnyire katonák. A császárt augusztus első napjaira várják. Van a tábornak egy nagy színháza, melyet a császár a maga költségén tart.

— Az „Indep.“ újabb tudósítása szerint a francia császár nem mulat Vichyben tovább, mint a meddig előre elhatározta volt. E fűrdőből egyenesen a chalonsi táborba megy. A császár szorgalmasan foglalkozik a nevezett város disztésének tervével, s sajátkezűleg készítet rá rajtot. A császár egészsége igen jó; mindennap nagy gyalogsétákat tesz. — A moszkvai jg 25-ken visszaindult Badenből Párisba. Nem tudni: mi választ visz magával a porosz királynak chalonsi látogatása tárgyában. Párisban azon hírt terjesztették, hogy a porosz király Sándor czárral együtt tesz látogatást a francia császárnál, a mi nem valószínű, miután a czár Krimiaiba utazik.

— Metternich herczeg Párisból kirándulást tett volt Pourtalés ur látogatására végett. Altalában azt veszik észre, hogy Ausztria és Poroszország párisi képviselői feltűnően barátságosak egymás iránt. Ebből azonban merész dolog volna, valami következtetést vonni az északi hatalmak szövetezési hajlamára.

— Párisból jul. 26-ról írják, hogy az 500 millió olasz kölcsönre aláírt összeg az napig 890 millióra rugott, a mi fényes bizonyíték a az állam jövője iránti bizalomnak.

— A kereskedelmi szerződés nem sokára létre jő Franciaország és a német szövetség közt. A „Patrie“ sze-

rint minden nagyobb akadály el van hárítva, s az előleges szerződés nem sokára aláíratik.

— Garibaldi, kit Lombardiában Casalmaggiore közsege tiszteletbeli polgárral nevezett, következő levelet intézett a város közönségéhez:

Caprera, julius 8.

„Köszönettel és megindulással fogadom el Casalmaggiore város diszpolgárságát. Annyi baráti kötelek csatol Önökhöz, hogy egy mindnyájunknak keseri emlékek nem akarom zavarni azt, a melyet elítélni Önök városa elég férfias bátorsággal bírt. Bármint álljanak az ügyek, nekünk szorosan sorakozva a haza egységére kell törekednünk. Jaj annak, ki csak egy fővényszemet akarha is elvenni az olasz épületből, melyet századok szenvedései építettek ennyire föl. Haladjatok előre, ismétlem, szorosan egyesítve, s azelőtt, ki a nemzeti méltóság lealacsonyítását megengedi, se meg ne hajoljatok, se le ne térdeletetek. Legyetek testvérei a nagy és kicsiny nemzeteknek, de egy ember szolgálja sem! Casalmaggiore ismeri e szavak értelmét, mert a szerint szokott cselekedni. Szeretettel.

„Garibaldi.“
— A hivatalos lap meghazudtolja azon hírt, mintha egy olasz tobornok parasztokat lövetett volna agyon, kik kenyeret vittek a fölkelőknek. Hozzáteszi, hogy Cialdini következő utasításokat kapott: Mindazoknak, kik önként leteszik a fegyvert, életük megmentését biztosítsa, azoknak pedig, kik valódi büntényeket el nem követtek, bocsánatot és feledést ígérjen; szigorun bánjék el azonban mindazokkal, kik fegyverrel kezökben fogatnak el. A „Gazetta“ még megjegyzi, hogy a kormány határozottan akar ugyan föllépni, az igazság és méltányosság ösvényéről azonban letérni nem fog. A kalabriai legújabb hírek ma még nyugtalanítóbbak a tegnapiaknál. Posilippóban 23-án bourbonista bizottmányt fűdözik föl, melynek Cienotempo monsignore volt elnöke. A bizottmány pénze és levelezései lefoglaltattak, az elnök öt más vezénylővel börtönbe vitetett.

— A turini újság jul. 25-ről jelenti, hogy a hatóságnak két egyén került kezére, Gröben és Austeritz, kik a nálok talált iratok tanuskodása szerint titkos toborzással foglalkoztak. Mindkettőnek volt osztrák és pápai utlevele. Egy hosszú toborzási névsort továbbá pápai és bourbon képeket kaptak nálok. Maguk bevallák, hogy a hadseregbe vagy a nemzetiségbe akartak belépni, hogy annál szélesebb működési tért nyerjenek.

— A nápolyi állapotokon mindenesetre nehéz segítni, s a segélyeszközök felett a nézetek eltérők. Dassi, Garibaldi dictatorsága alatt kabinetfőnök, Cialdinihez egy iratot intézett, mely egyszersmind Garibaldi véleményét is magában foglalja. Ezen irat következő:

„Nápoly, jul. 15. Tábornok! A Turinból jött helytartók eddig mind megbuktak. Egy végzettszerű, csaknem mechanikai hatalom a mélységbe vonja őket, s oda vonandja őnt is még gyorsabban, ha az ország szükségét nem veszi figyelembe. A kormány előszobáiban hatalmat kereső toladók nem képviselik a népet. Itt egy olynemű passiv eltelállás létezik, melyet csak igazság és szeretet által lehet legyőzni. Semmit se nyer a ki az ár ellen uszik. A kormányzó azért buktak meg, mivel a forradalom czélját sértezték meg, mert az ország méltóságát bántották meg, mert a szabadelvűeket tiltózták, hogy a reactionak kedvezzenek, s mert végre a pénzügyet rongáltak. Mindezt elmondtam én elődöknek, kik a szóban nem voltak fukarok, de győgszerhez nem nyultak és — megbuktak. Most polgári kötelességből önnek is ismétlem ezeket. Az események gyors menete önnek néhány napot enged ezen tartományokban a megelégedés s önbizalom megalapítására. Hallgasson ön a nemzet geniusára és ön nagyobb győzelmet vivand, mint Gaetanál, mert ez egy polgári győzelem lesz!“

— Rámából jul. 18-dikáról írják, hogy Mérode ur a belvederi új fegyvertárban az ágyuk számára egy új osztályt nyitott. A kormány II. Ferencztől megvásárolta 65,000 seudin azt a 35 ágyut, melyet a pápai birtokra átjött nápolyi seregtől a francziák elvettek volt, de most kiadtak. Ezen ágyuk a nevezett helyen fognak felállítani. Az egyetem bezárattott, mert a hallgatók száma úgy lepadt, hogy nincs kinek felolvasást tartani.

— Ricasoli okadatott kúriatott küldött Olaszország minden külföldi képviselőihez az olasz kölesén tárgyában. Tudatja, hogy a kormány czélja a nemzet belső erejének békés, kifejtése. Olaszország a külpolitikában nemzeti függetlenségét ténnyé akarja tenni; de semmi esetre nem kíván válságokat idézni elő, melyek a mellett hogy a békét megzavarnák, veszélyeztetnék az olasz ügy érdekeit. Reményét fejezi ki, hogy az olasz kormány ily loyális érületét látva, a míg késlekedő hatalmak is sietni fognak az olasz királyság elismerésével.

— Egy Amerikában utazó hazánkfiáról Washingtonból jul. 8-ról következő tartalom levelet kapunk: Szerkesztő ur! Én most az egyesült státusok elnökének, egy a congress megnyitása alkalmával ahoz intézett izenete (Message) hű lefordításán dolgozom; minekelőtte azt önhez kiadás végett elktildeném, tessék, ha jónak véli, következő észrevételeim becses lapjaiban közölni.

Folyó év julius 5-dikén d. n. egy s félórakor az elnök titoknok a senatus teremének ajtaja előtt megjelenvén, az elnöki izenet megérkezését bejelentette, mi azonnal fölolvastatott.

Ezen okirat egy érdekes történeti adat lévén a politikai újdonságok között sokkal többet nyom, semhogy közeli vizsgálatom alapult észrevétel ne érdemelne.

Az egység (union) barátaik között, ezen fontos iratról itten csak egy vélemény uralkodik, s pártkülönbség nélkül mindazoktól, kiknek szívök az egység fenntartásáért van, ezen izenet a politikai tények — melyek a dolog jelen állásába beleszövédték — hű rajzának, valamint a jövőre kijelölt policia okos, emberi és hazafini szellemtel ihletnek ismertetik el. Annak minden pártos érzettől mentléte nem hibázhat az ügyet, a melybe írva volt, erősíteni; csaltatlan jelét hordozván magában, hogy az elnök nem tett többet, mint kötelessége volt, midőn az egységnek seregeit egyedül csakis a polgári szabadság fenntartása és annak azon helyzetbe visszaállítására akarja használni, a mint az, az olygarkhia összeesküvése előtt létezett.

Ezen csodás alkotmányírat használni fog a déli olygarchia ügyét egyedüli elemétől megfosztani, a mi azon nagy szorgalommal rátolt balhiedelem népszerűségében áll, hogy ez a kormány szándékozik a déli státusok polgárainak alkotmányos és törvényes jogait megsorbitani. S hogy ha mostan van a Potomac től a Rio-Grande-ig egy becsületes ember, a ki fegyvert fogott az egyesség ellen, ő arra bizonyosan a szurony hegyén volt rászorítva, vagy azt azon benyomás alatt tette, hogy ezen kormánynak egyedüli célja a déli státusok alkotmányos és törvényes jogait letiporni.

En ismétlem, hogy noha a körülménynek, a mik alatt ezen ízenet (Message) volt írva, elég okot adott a kormánynak a legérdekesebb ellenségeskedés-nyilvánításra, ez mindazáltal, — csakis a déli státusok iránti — őszinte szíveség és folytonos bizalmat lehel, a minek előbb-utóbb nagy hatással kell lenni a déli nép józan észére, s végül egy ellenállhatatlan benyomást eszközölnie a déli státusok tömegének érzésében, a melyek az olygarchia család eszközei által már azon pontra vannak elámitva, hogy még lelkesedéssel segítsék elő ön szabadságuk végrejöttét. Zeyk J. A.

Ujabb. — A horvát-országyűlés jul. 30-ki ülésében Cucalics védelmezte a központi bizottmány kevesebbségének indítványát a birodalmi tanácsbani részvevésre vonatkozólag. Haulich bíbornok közös érdekekből a birodalmi tanácsbani követküldés mellett nyilatkozott; a király teljes szabadságuk megadására s arra kéréstén meg, hogy ha Magyarország előbb utóbb nagyobb jogokat fogna nyerni, azok reájuk is kiterjesztessenek. Szavazásra kerülvén a dolog a központi bizottmány indítványának ezen elve felett, miszerint „a birodalmi tanácsbani követküldés kérdése majd csak Magyarországhoz viszonyult megállapítása után az utóbbival közösen tárgyalassák — a többség az ezen elv feletti viták még nem fejeztettek be. Sztojanovits a követküldés és a kir. előterjesztvények minden tárgyalása ellen, Briglevitz a bir. tanácsbani követküldés ellen, Kvaternik a Pest- és Bécs-

től függetlenség mellett, Vrhancsis a központi választmány többségének javaslata mellett szólottak Iliasevics közvetlen egyezkedést kívánt a királylyal.

NYILT POSTA.

A nagy kendi cs. k. posta-hivatal a Julius 20-án 456-ik lapján kibocsátott nyilt posta aránt azzal igazolván magát, hogy kelemntelki b. Henter József ur praenumeralt a „Kolosvári Közlöny“re és szent-demeteri Henter József urnak is az állítása, hogy ő is praenumeralt a sepsi-szentgyörgyi posta-hivatalnál a nevezett újságra, a mely állítása a nevezett urnak a mint a sepsi-szentgyörgyi posta-hivatalnak hivatalos értesítéséből látszó, nem igaz, és alaptalannak látszik lenni; s mégis július 1-től b. Henter József újságait jogtalanul eltartotta.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(216)
Sz. 30.

Csödmegnyitás.

Zilah sz. k. város törvényszéke részéről ezennel közhírré tétetik, mikép **Szeleczky Ignác** zilahi mézárós vagyontömege ellen saját kérelmére a csödület biroiilag megnyitott, hitelezők megjelenésére **f. 1861. évi augusztus hó 12-dik napja** tüzelet ki, s ideiglenes tömegmondoknak Márkus Sámuel, perügyelőnek Diószegi Lajos híres ügyvéd nevezetett ki. Ennek folytán felhivatnak mindazok, kik a csödt megéből bármely jócczimmal valamit követelnek a kifizőtt határidőre a Zilah városi törvényszék előtt a szükséges bizonylatokkal ellátva okvetetlenül beadják, — később beadott követeléseknek hely nem adatván, Zilah, július 12-én, 1861.

(217)
Sz. 3028.

Hirdetmény.

Az alólirt es. k. postaigazgatóság indítványának a magas es. k. pénzügyi miniszterium folyó év martius 9-én 8347—636. sz. alatt kelt helybenhagyása folytán, Hátszeg és Bánát közt Káransebes felé egy egyenes postaközelekedés indított meg, s ezen alkalommal Erdélyben Hátszeg vidékén Bukova nevű faluban, a Temesi bánságban pedig Ferdinandsberg nevű bányász helységben es. k. posta-expeditiok állítottak fel, melyek mind levél, mind pedig szekérposta küldemények felvételével foglalkozandnak, és hivatali működésüket f. hó 15-én már meg is kezdték, a mi azon megjegyzéssel tüzelet közhírré, hogy ezen új postavonal megnyitása által Bécs. Pest és Temesvár felől Hátszegnek egy mindennapi levelező alkalmatosság nyílt. Az erdélyi es. k. postaigazgatóságtól. Nagy-Szeben, július 23-án, 1861.

NEM HIVATALOS.

(215)
Kolosvárt a sétaterutczában 24-ik szám alatti 6 lakszobával s hozzá tartozókkal ellátott telek szabad kézből örök áron eladó. Értekeztetni helyt a háztulajdonosnál.

(55) 3/8 1861. (9—11)
Cs. kir. osztrák legfelsőbb szabadalommal és porosz királyi legfelsőbb jóváhagyással

Dr. BORCHARDT

illatos

orvosi

NÖVÉNY-SZAPPANJA.

melyet a legtekintélyeseb orvosok és magán-személyek hiteles véleményeik szerint mindekorig egy szappan sem közelít meg úgy előnyére, valamint **gyógyerejére** nézve: úgy szinte **meglepő** hatásánál fogva minden, még évhosszat elhanyagolt bőrnél is, valamennyi ilyenmő gyártmányok közt **első helyen** áll; ez nagymennyiségű **növényi**, nevezetesen illatos és aetherolajos anyagokon kívül **ásványi alkotórészeket** tartalmaz, melyek ezen szappannak hatását **sajátságossá** és **jellemzővé** teszik. Egy kísérlet mindenkit meggyőzend, és neki e szappan használatát napi szükségé teendő.

Dr. BORCHARDT növény-szappanja mindig csupán fehérben zöld írással nyomott, s ugyan e nevű bélyeggel pecsételt eredeti csomagokban **42 krajval** osztr. értékben árulatik, mire — a sokszoros utánzások miatt — **pontosan** figyelni kell.

Dr. SUIN de BOUTEMARD

illatos FOG-PASTAJA,

a legalkalmasabb szer a foghus és fogaknak egészességben fönttartására, fogakon képződő elődi állatkáktól, gombácskáktól úgy szinte a fog-borkötől megszabadítására, a fogaknak fájdalom nélküli és ártatlan módon való megfehéítésére, a máz megtartására, minden rosz szagnak a szájból eltávolítására, úgy szinte a rothadásnak ellenállni, a kiző fogfájdalmaknak elejét venni, a foghust erősíteni és szilárdítani, a fogak kilyukadását meggátolni, s a lélekzést kedvesen földüteni. — Ezen elismert célszerűsége által nyer Dr. SUIN DE BOUTEMARD fog-szappanja folyvást növekedő híres elismerést még a leg távolabbi körökben is, mert ez azok által kik csak egyszer is használtak különös előszeretettel mindig örömet fog vétetni.

Dr. SUIN de BOUTEMARD fog-pastája 1/2 darabokban 70 s 35 krajval adatik el, és vörös és arany bronzal díszített borítéka hátulján Dr. Suin de Boutemard családi czimerét és névalírását viseli, mire — ezen czikknek is szemlátomásti sokszoros hamisítása miatt — méltóztassék figyelmet fordítani.

Valódi minőségben kaphatók egyedül csak

Kolosvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczen: Kelp Ferenc és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Déván: Buchler A. Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvároson: Schmidt A.; Hátszeg: Mátéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Köhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz. Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zührer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsiszentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz. Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gozsy A.; Sz. Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.

(220)

Előzött pénznemek.

Folyó év Julius hó 19-én alólirtnak háza kiraboltatván, következő pénznemek sikkasztattak el: a.) 10 darab 100-os bankjegy, melyek közül 3 darab S. G. betűkkel (Saur György) voltak hátíratilag jegyezve. b.) 100 darab 10-es bankjegy. c.) 50 darab keresztes tallér. d.) 25 darab Mária Theresia tallér. e.) egy angol-, f.) egy francia-, g.) egy porosz tallér. h.) 3 darab rubel. i.) 15 darab 25 osztrák kros. Az útha igazító 200 o. é. frtkkal jutalmaztatik. Fogaras, július 29-én. 1861. Léch Ignác.

(208)

Pályázat.

Erdélyben Gyergyó-Szentmiklóson a négy osztályú elemi fötanodában 4 tanítói állomás 420 frt., 420 frt., 472 frt. 50 kr., és 525 frt. o. é. évi fizetéssel betöltendő. A pályázók annak kijelölésével, hogy csak is egy bizonyos, vagy bár melyik osztályra kívánnak pályázni, Dr. Haynald Lajos püspök ur 3 nméltóságához intézendő folyamodványait, a korukat, tanképességeket, erkölcsi és politikai jó viseletüket igazoló mellékletekkel együtt f. é. augusztus hó 10-ik napjáig alólirtoz mulhatlanul beküldjék. Gyergyó-Szentmiklóson, július 15-én 1861. Mészáros Antal, s. k. elemi fötanoda igazgató.

Megjelent és Stein J. könyvkereskedésében Kolozsvárt s általa minden könyvárusnál kapható:

ORBÁN BALÁZS

Utazás keleten, II. III. és IV. kötete.

Az eddig megjelent 4 kötetnek ára 4 forint osztrák értékben.

Ugyanott kapható:

Petőfi-emlék csárdás

zongorára szerzé Kovács Sándor. 6-dik mű. Ára 60 kr.

E jeles csárdás méltán viseli koszorus költőnk nevét.

Hangok a multból.

A magyar nemzet nagy napjainak emlékeül kiadta két magyar honf. Ára 3 frt 60 kr. o. é.

E hangok csak most juthattak el hozzánk, eddig tiltva voltak.

Memoiren von Klapka.

Ára 8 forint o. é.

Bem's Feldzug in Siebenbürgen

von J. Czecz. Ára 3 frt 60 kr.

AZ OROSZ INTERVENTIO

Magyarországon,

diplomatai okmányokkal bővitve, írta gr. Teleki László. Ára 60 kr.

(Kovács Zsigmond) Magyar árvagyám, összehasonlítva az osztrák birodalmi törvényekkel. Ára 1 frt. (Frankl Vilmos) A magyar nemzet műveltségi állásának vázlat, az első fejedelmek korában, és a keresztényiség behozatalának története. Ára 2 frt. Országgyűlési Árn- és Fényképek, rajzolta Kákay Aranyos. Ára 60 kr. Szervezeti javaslat, az erdélyi ev. ref. fötanodák rendezésére. Bizottsági megállapítás nyomán dolgozta: Gáspár János, n.-enyedi neveléstanár és iskolamesteri képezde-igazgató. Ára 60kr.

Austria hivatása és egy magyar birodalom lehetősége. Ára 50 kr.

Hölgyek titkára, vagy is legújabb levelező nők számára, ára 1 frt. (Schwicker.) Geschichte der Temeser Banats. Ára 3 frt.

Törvénytudományi műszotár, közrebocsátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 frt o. é.

Egyetemes természet vagy Észjog elemei, t. Viraszil Antal eredeti latin munkája után, magyarul előadva Márki József által. Ára 3 frt.

Az erdélyi unio, történelmi rajz, írta Szilágyi Sándor, ára 60 kr.